

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitze Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére von-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Égész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 21. szám.

Szerda, jan. 27.

Justh Gyula kihallgatása.

(Politikai munkatársunktól.)

Budapest, január 26.

A politikai helyzet forrongásának középpontjában ma Justh Gyula áll. Nem mint a magyar képviselőház elnöke, hanem mint az önálló bank politikai képviselője, aki mögött ma ebben a kérdésben nagy többség áll.

Justh Gyula tegnap a királynál volt kihallgatáson, amelyet maga kért, hogy a királyt informálja a bankkérdés dolgában. Ez a kihallgatás képezi a legújabb eseményt a helyzetnek, természetesen tehát, hogy mindenki ez iránt érdeklődik s ezzel foglalkozik.

A kihallgatás megvolt, azonban pozitívum nincsen még belőle. Justh nem szólt a kihallgatásról s így csak találgatások röpködnek a levegőben.

Az audiencia időtartama arra enged következtetni, hogy a képviselőház elnöke, aki előterjesztésének egy részét írásba is foglalta, kurtatatiánul mondhatta el mindazt, amit a királylyal a parlamenti helyzetre, a politikai alakulásra vonatkozólag egyáltalán közölni akart. Az információk homlokterében természetesen a bankkérdés állott. E köré csoportosult a többi anyag: az alternatívák a politikai kialakulások, a bank közösségének fentartása és a bankügy kartelles önállóságának esetére. A benyomás az, hogy a király az audiencia folyamán a bank kérdésében állást nem foglalt.

A kihallgatásról szóló híradások között azonban vannak rendesen jó forrásból eredő értesülések s ezeket érdemés följegyezni némi tájékoztatásul.

Egyik bécsi értesülés szerint Justh Gyulának tegnapi kihallgatása következtében a bankügy minden valószínűség szerint új stádiumba lép. Hogy tegnap nem történt döntés — ez a frázis csak forma szerint felel meg a tényeknek. A bécsi forrás szerint a dolog úgy áll, hogy ma nem fog lemondani a magyar kormány és a korona nem is fog új kormányt kinevezni, a tegnapi kihallgatásnak mégis döntő fontossága lesz a magyar kabinet és a magyar politikai helyzet jövőjére. Annyi bizonyos, hogy az illetékes tényezők nem számíthatnak a kartellbank megvalósítására, mert különben egyszerűen megindítanák a tárgyalásokat és bevárnák azoknak eredményét.

A tegnapi audiencia egyik főoka nyilván az, hogy a függetlenségi párt alkalmat keresett, hogy az uralkodónak kifejtse a kartellbank felállításának szükségességét. Hogy vajjon van-e reménység annak keresztülvételére, efelől Justh Gyula képviselőházi elnök ma kétségtelenül biztos benyomásokat hozott magával Budapestre. A tegnapi kihallgatásnak mindenesetre továbbmenő következményei lesznek.

Mihelyt a függetlenségi párt meggyőződést szerzett arról, hogy a kartellbank terve nem valósítható meg: a politikai helyzet válságossá válik. A krízis abban áll, hogy a koalíció kebelében a bankkérdés miatt szakadás következik be és előáll az a kérdés, hogy melyik táborból kerüljön ki az új kormány. Efelől már ma tisztába kell jönn. Justh Gyula e részben nyilván azt a véleményt képviseli, hogy ez esetben a függetlenségi pártnak egymagában kell a kormányt átvennie, hogy hozzáláthasson az önálló bank létesítéséhez.

Sokan vannak azok, akik akként vélekednek, hogy a korona a kartellbank eszméjét éppen nem tartja aggodalmasnak s ezért hallani sem kíván olyan kabinetről, amely a bank kiválasztásának elvi alapján áll és csak a bankközösség elvi álláspontján hajlandó kabinetet kinevezni.

Felmerül tehát az a kérdés, hogy mi lesz. Mihelyt Justh Gyula audienciája után Magyarországon nyilvánossá válik ez a meggyőződés, be kell látnia mindenkinek, hogy a kartell-bank tervének meghiusultával a leghelyesebb politika a jelenlegi koalíciós többség fentartása.

Igy szól a bécsi forrás, amelynek következtetéseit ugyan nem lehet szentírásnak venni, de mint híradás némi tájékoztatást kétségtelenül nyújt a helyzetben, melynek csomóit mielőbb kibonyolítani nagyon hasznos és nagyon szükséges volna az országra.

HIREK.

Tájékoztató.

A szabad iskola (munkás gimnázium) január havi előadásai a következők:
Jan. 27: 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Jan. 29: 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Történelem.

Január 31. A nagybeeskereki ipartestület közgyűlése.

Február 8. Közigazgatási bizottság ülése.

— Személyi hír. Dr. Soltész István belügyminiszteri titkár ma Nagybeeskerekre érkezett, hogy vármegyénkben az anyakönyveket megvizsgálja.

— Athelyezés. A m. kir. igazságügyi miniszter Groglóth János alibunári járásbíró-sági jegyzőt Désre helyezte át.

— Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Szabó Andor pancsovai kir. járásbíró-sági irodasíttat a pancsovai törvényszékhez irodai igazgatóvá kinevezte.

A „TORONTÁL” tárcája.

A párna.

Philippe d'Ersonnes meghalt. Örökösői oldalági rokonai voltak, akiket sima közönnnyel s azzal a hideg udvariassággal tudott távollattani magától, mely az ajkakon már előre megfagyaszta a rokonszenv nyilvánulását, legyen az bár őszinte, vagy hazug. Harminc éven át Philippe d'Ersonnes divatos agglégényéletet élt s megosztotta idejét klubja, lovai és kedvesei közt. Szívesen elismerte róla mindenki, hogy donjuani hajlamai mellett is gavallér s a nők szívesen keresték barátságát, mert az jóvedelmező üzlet volt s Philippe sohasem hozott kalandjából nyilvánosságra többet, mint amennyit a tapintat és jóízűség megengedett.

Mikor átlépte ötvenedik életévét, szeretetreméltóan visszalépett s átengedte helyét és szerepét az ifjabb nemzedéknek. Érezte, hogy annak továbbjártásával nevétségessé válhatnék. Azután rövid betegség után diszkréten meghalt ugyanazzal a tapintattal, mely egész életét jellemezte. Örökösői, akiket egyéb nem érdekelt, mint jóvedelmeinek végösszege, közös akarattal elhatározták, hogy lakásának egész berendezését el fogják árvereztetni.

Egy véletlen séta Chaluzes urat ép aznap vitte el az árverési csarnok előtt, mikor abban Philippe d'Ersonnes hagyatéka került eladásra. Chaluzes ur szenvedélyes gyűjtő s mások titkainak ismert kutatója volt; ismerte Philippe d'Ersonnest, akivel a társaságban gyakran találkozott, sőt volt idő, mikor a barátság egy neme állott fenn közöttük. Tizenöt évvel ezelőtt Philippe d'Ersonnes mintegy félvezen át rendes látogatója volt Chaluzes asszony szalonjának, azután látogatásai elmaradtak összeköttetésük meglazult, majd teljesen megszűnt. Chaluzes ur visszaidézte emlékeztetésére az elhunyt világfi képét, miközben szóra ozott tekintettel szemlélte a rendetlenül összehalmozott tárgyakat.

Ép egy halom különböző nagyságu és színű párnát vizsgálgatott, mikor egy baráti kéz nehezedett vállára.

— Jó napot, kedves barátom! Ön d'Ersonnes párnáit szemlélgeti? — kérdezte Verdier doktor azon a tompa és kimért hangon, mely az orvosok sajátja, s mely a lélek mélyéig hatol.

— Nem hiszem, hogy az örökösök nagyon örülnének ez értéktelen lim-lomnak.

— Hm! Az felfogás dolga. Mind e sok selyemnek és bársonynak megvan a maga története s mindegyik szegény barátunk valami örömeinek emléke.

— Hogy volna ez lehetséges, doktor?

— Ez a szegény d'Ersonnes nagyszerű fiu volt, de egyuttal maniatikus. Én, aki jobban ismertem őt, mint önök közül bárki, én tudom, hogy mit érnek ezek a párnák. Mindegyikük más-más kedvesének ajándéka. D'Ersonnesnek bogara volt, hogy emléke legyen azoktól a kezekről, melyek megsebeztek szívét. Mindegyik kedvesétől kézimunkát kért emlékül, egy-egy gazdagon és izlésesen díszített párnácskát s örömet lelte benne, ha pamlagán egyre növekedtek diadalának emlékei. Valami banális gyönyörűséget talált abban, ha új kedvesét az előbbtől kapott párnán pihentethette.

— Valóban banális! — szólt közönnnyesen Chaluzes ur.

De azután hirtelen elhallgatott. A felhalmozott párnák közt megismert egyet, melyet valaha Chaluzes asszony kezében látott. Visszaemlékezett, hogy akkor nagy csudálkozással látta feleségét a neki szokatlan munkával folalkozni. Chaluzes asszony akkor azt mondta, hogy a párna Ormesban lakó nagynénje számára készül s ő nem tulajdonított fontosságot a dolognak. Semmi kétség, ez éppen akkor volt, mikor d'Ersonnes a házhoz járt.

Verdier doktor sürgős látogatás ürügye alatt magára hagyta Chaluzes urat, aki elmerült a múlt emlékeibe. Visszagondolt arra az időre, mikor feleségét tizenöt évvel ezelőtt, harminc-

öt éves szépségének teljében elhanyagolta, hogy léha és könnyű kalandjai után szaladgáljon. Az asszony tehát megbosszulta magát?

Bár tudatában volt a maga bűnösségének, a dolog mégis bosszantotta s bántotta a megcsalt férjek szegénye.

Időközben megkezdődött az árverés és a zavaros lármát tulkiáltotta az eljárást vezető tisztviselő hangja, aki a kiküldési árt jelezte. Chaluzes ur valami hirtelen sugallatnak engedelmesskedve, megvásárolta az ominózus párnát.

Már szürkülni kezdett, mikor hóna alatt a gondosan becsomagolt párnával becsongtetett lakásába. Belépéven, nem tudta magát elhatározni, hogy mitévő legyen. Benyitott felesége budoárjába, hol az asszony a függőlámpa fényénél olvasott.

Chaluzes ur egy tekintetet vetett a hervadt, bánatos arcra, melyet ősz fűrtök ányaltak be. A szemközti tükörben meglátta önmagát. Mindketten megöregedtek. Azután szívéből nyomtalanul eltűnt minden harag. Miért felpiszkalni a mult hamuját? Az öregség esendes békéjét szentségtörés lett volna felidulni!

— Mit hozott itt, barátom?

— Semmit . . . valami jelentéktelen ajándék . . .

— Lássuk csak!

Az asszony kezébe vette a csomagot és felbontotta.

Azután, mikor megismerte a párnát, elhalványodott.

— Az imént vettem egy régi kereskedőnél — szólt d'Ersonnes. Tudom, hogy ön szereti az ilyen csinos fakószínű dolgokat.

— Köszönöm! — felelt gyenge, eihaló hangon az asszony.

E pillanatban belépett az inas és jelentette, hogy terítve van.

Chaluzes asszony elhajította a párnát, mint egy értéktelen, holt tárgyat, azután elfogadta férjének gyengéden feléje nyújtott karját s mindketten eltűntek az ebédő ajtajában.

Louis Payen.

Torontaiak József főherceg estélyén. József főhercegek tegnapelőtt este budai palotájukban fényes estélyt adtak, amelyre a következő torontaiak voltak hivatalosak. Csekonics Endre gróf vbtt. és neje, Csekonics Sándor gróf és neje, Csekonics Gyula, Iván és Pál grófok, Daniel Ernő báró vbtt. és neje, ifj. Daniel Pál, Gerliczy Ferenc báró, neje és leányuk, Gerliczy Felix báró, Jekelfalussy Zoltán, neje és leányuk, Karátsónyi Jenő gróf és neje, Karátsónyi Aladár gróf és leányai, Nákó Sándor gróf vbtt. és neje, Rohonczy Gedeon, Szentiványi Zoltán és neje, Tallián Béla vbtt.

A szabad iskolából. A kulturegyesület munkásgimnáziumában ma este 8-9 ig fizikai, 9-10-ig nemzetgazdaságtani előadás lesz.

Kitüntetett kertész. Megirtuk, hogy a király Paul Jánost, a pancsovai gazdasági egyesületnek immár 36 éve szolgálatban álló kertészét, a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki. Az érdemjel átadása a napokban Pancsova városháza nagytermében szép ünnep keretében ment végbe. A tagok és vendégek nagy száma töltötte meg a város tanácskozó termét, amidőn dr. Scsitinszky Adolf a diszválasztmányi ülést lendületes szavakkal megnyitotta s dr. Nehreboczky György főispán meghívására három tagú küldöttséget kért fel. Megjelenésén a főispán, az egyesület elnöke üdvözölte. A főispán ezután hatóságos beszéd kíséretében az érdemjelet az ünnepelt mellére tűzte. Most a kitüntetett kertészt magyarul dr. Scsitinszky Adolf elnök, szerbül dr. Bogdanov János és németül Herz János üdvözölte, mire Paul János meghatott hangon mondott köszönetet a kitüntetésért. Este 80 terítékű bankettet rendezett a gazdasági egyesület Paul János tiszteletére.

Ösztöndíj pályázat. A vallás- és közoktatási miniszter a következő ösztöndíjra hirdet pályázatot:

A polgárosított magyar határvidék tanulmányi alapjából a selmecbányai bányászati és erdészeti főiskola hallgatói részére rendszeresített 600 kor. ösztöndíj állomás az 1908/9. tanév kezdetétől betöltendő. Erre az ösztöndíjra első sorban a polgárosított magyar határvidék kötelekebe tartozott szegénysorsu szülők gyermekei, másodsorban pedig ama szegénysorsu tanulók tarthatnak igényt, kik a polgárosított magyar határvidéki községek valamelyikének illetőségéhez tartoznak, tanulmányaikat a selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolán mint rendes hallgatók végzik, s jeles, vagy legalább jó előmenetelt és jó erkölcsi magaviseletet tanúsítanak. Az ezen ösztöndíjat elnyerni öhajtok kötelesek a m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszterhez címzendő kérvényüket a múlt tanévben és a folyó tanév első felében tanusított előmenetelüket igazoló okmányokkal, továbbá szegénységüket, s azon körülményeket tanusító hatósági igazolvánnyal, mely szerint szüleik a polgárosított magyar határvidék kötelekebe tartoztak, avagy tényleg ott községi illetőséggel bírnak, felszerelni s azt legkésőbb 1909. évi február 15-ig a selmecbányai bányászati és erdészeti főiskola rektoránál benyújtani. A főiskolai tanári testület, illetve a rektor a kérvényeket jelentése kíséretében legkésőbb 1909. évi március 1-ig terjeszti fel. Ezen határnap lefolyta után vagy közvetlenül a miniszterhez beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

A törökbecsei Leiningen-szobor. A Törökbecsén felállítandó gróf Leiningen-szobor költségeire 1908. december 12-től 1909. január 14-ig a következő adományok folytak be:

Peszthalits József kir. tikvezető Pancsova 760 korona, A m. kir. állami főreáliskola Sopron 590, Szmadis Ödön Pécs — 60, Körjegyző Nagylónya 230, Bárdos György Kecskemét 530, Kardos Noé községi bíró Apátfalva 33 —, Munkács város 990, Kecskemét város 50 —, Református igazgatótanács Kolozsvár 630, M. kir. pénzügy-igazgatóság Marosvásárhely 750, Szauerborn Antal Zombor 2 —, M. kir. posta- és távirat-igazgatóság Kolozsvár 308, Hódmezővásárhely városi főjegyzői hivatala 390, Szalay László Kecskemét 1 —, M. kir. államasuti üzemvezetőség Kolozsvár 4719, Szegedi áll. főgimnázium tanestülete 20 —, Par Gyula Marmarossziget 120, Csontos Olivér ügyvéd Marosvásárhely 2 —, Pancsova város rendőrkapitánysága 4120, Makó város 10 —, Hórk J. állomás-főnök Gács 2 —, Jánošy Nussika Déva 2 —, Terebesi Mihály v. mérnök M.-Sziget 1 —, Csilitz István Nagybarád 364, Cseh István Dolha 464, Körjegyző Gombás 1 —, Kiszács község 2 —, Marosvásárhelyi rendőrség 5 —, dr. Mikó Gyula Liptószentmiklós 3 —, Köhler Gusztáv körjegyző Vargeda 730, Heim Sebestyén áll. főnök Rétság 3460, Schlosser László igazgató-tanító Abony 3 —, Czegédi református egyház pénztára 5 —, Egri János Pecz 318, Dainok község 2 —, Fejérese község 288, Nagy Istvánné Nagysármás 770, Körjegyzőség Nógrád-egyer — 20, Motak Vilmos Bükös 1 —, Seres Imre Berettyóújfalú 1 —, Postahivatal Pöstyén 478, Botfalvi Szarvady Pál posta segédtitkár

Kassa 850, Liptai Endre kir. járásbíró Tiszafüred 5 —, özv. báró Gerliczy Félixné szül. Kornis Lujza bárónő Nagyvárad 37 —, Nagy Sándor állomásfőnök Sente 680, A zombori rendőrség 1010, B. Sívágó Imre községi bíró Hajduböszörmény 1130, Polgármesteri hivatal Dobsina 1650, Körjegyző Dusa 776, Makay Károly Kisillye 1 —, Gombos Antal áll. el. iskola igazgató Pankota 506, Marmarossziget város rendőrhatalosa 1636, Postahivatal Kapuvár 1 —, Belle Ferenc Szeged 5 —, Kovács Gyula jegyzőség Alsóvereszeke 520, Pathay István aljegyző Szatmárdvár — 70 korona.

A jégpályáról. A néhány nap óta tartó hideg időjárás alatt a koresolyapálya ismét befagyott s a jégpályán már napok óta vígan folyik a koresolyázás. Ma egészen rendbe fogják hozni a pályát s holnap már a jégpálya este 8 óráig lesz nyitva.

A negyedik tavaszi vásár. A Fővárosi Kereskedők Egyesületének tavaszi vására, amelynek tudvalevően az a célja, hogy az ország iparosai áruikat és új mintáikat olcsón bemutathassák a kereskedőknek és tőlük megrendeléseket gyűjthessenek, az idén negyedik évfolyamába lép. A negyedik vásár, amely ismét a városligeti Iparcsarnokban, a tavalyinál háromszor akkora területen április hó 2-6. közti napokon lesz, a következő szakmákat fogja felölelni: a papír, író- és rajzszert, üveg, agyag és porcellán, díszmű, játék és hangszer, vegyi és illatszer, cipő, vas és fémáru, valamint az ezekkel rokon szakmákat. Az igazgatóság, amelynek élén a fővárosi szakbeli kereskedőknek és iparosoknak legelőkelőbbjei, az összes gazdasági egyesületek kiküldöttjei állanak, a Mössmer József, Szénásy Béla, Andrányi Zsigmond, Hirschfeld Mór, Kertész Tódor, tóvárosi Fischer Emil, Müller Frigyes és Gelléri Mór kir. tanácsos vezetése alatt álló végrehajtó-bizottsággal együtt ülést tartott, melyen a vásár előkészületi munkáinak a következő elveket megállapította, melyek közül főleg kiemelendők tartjuk, hogy a vásáron a detailban árusítás el lesz tiltva és hogy a vásárt három napon át kizárólag iparosok és kereskedők látogathatják, két nap pedig a nagyközönségnek lesz fentartva. A végrehajtó bizottság már utasította a központi irodát a jelentkezések elfogadására. Kiallító résztvevők és vásárló kereskedők a központi irodánál (Budapest, IV., Ferenciek-tere 9.) minden a vásárra vonatkozó fölvilágosítást díjtalanul megkapnak.

Gyomorhurut esetén a felnőtt embernek könnyen emészthető ételt kell adni, amely a mellett sok táplálóanyagot visz a testbe. Ilyen táplálószer a „K u f e k e” amely könnyen emészthető s tojásfehérje és ásványtartalmával erőt adó táplálék.

Kiszurta a szemét. Megrendítő szerencsétlenség történt tegnapelőtt a temesmegyei Szatmora községben. Egy Zavisits Zsófia nevű 11 éves iskolásleány ugyanis elment látogatni egyik barátjához. A két leány nyugodtan játszadozott egy darab ideig, mígnem a másik leányka elővett egy kötőtűt és azzal incselkedett a kis Zsófiával, hogyha nem hallgat, kiszurja a szemét. Többször feleje is ütött a kötőtűvel, míg nem egyszer a hegyes tű tényleg beleszaladt a szerencsétlen lányka jobb szemébe. A leánykát bezállították a temesvári közpórházba, ahol az orvosok a szerencsétlen gyermeknek a szemét kivették. Az operáció igen jól sikerült, de azért a gyermek állapota válságos.

Mulatság.

Farsangi naptár.

Január 30. A hadastyán-együtt mulatsága.
Január 30. Némethvárosi olvasóklubja.
Február 1. A szőnyeggyár táncestélye.
Február 1. Tüzoita-bál.
Február 1. Polgári dalárda tánc-estélye.
Február 2. A „srályok” házi estélye.
Február 6. A torontai atletikai klub estélye az olasz föld-rengés sújtottak javára.
Február 6. Kereskedelmi alkalmazottak táncestélye.
Február 13. Vasutasok bálja.
Február 13. Paraszt-bál.
Február 20. Felsőkereskedelmi iskola hangversenye.
Február 20. A róm. kath. egyházi dalárda cabare-estélye.
Február 20. Iparosbál.
Február 23. Filharmonikusok Calico-estélye.

*** Iparosbál.** A Nagybecskereki Iparoskör február hó 20-án a „Pest” szálloda összes termében iparosbált rendez. Belépő díj: Személyjegy előre váltva 1 korona, a pénztárnál 1 kor. 20 fill. Csaldjegy előre váltva 2 kor. 40 fill., a pénztárnál 2 kor. 80 fill. Kezdeté este fél 9 orakor. Jegyek előre válthatók: Mayer János, Wilhelm Ferenc, Lukinich Miklós és Bäuerle Testvérek uraknál. Felülfizetéseket az Iparos-Kör könyvtára részére köszönettel fogadják és hirdapilag nyugtáznak.

Irodalom.

*** Szávay Gyula jubileuma.** A debreczeni újságírók kisütötték, hogy Szávay Gyula, a vidéki hírlapírók országos szövetségének elnöke és a Petöfi-társaság tagja már 25 év óta működik az írói pályán. Ezzel egyidejűleg a Csokonai-kör felolvasó estélyének programjában Kardos Albert dr. debreczeni írókról felolvasást ígért s mindenki tudta, hogy Szávay Gyula negyedszázados írói működését fogja méltatni. Kész lett a meggyőződése, hogy a Csokonai-kör, amelynek Szávay főtítkárja is, szombaton megjubilálja az országos nevű költőt. Szávay Gyula, ki az ipari és kereskedelmi kamara titkárja is, hivatalos uton járt, mialatt ez orvmerényletek ellene szövődtek. Hazaérkezvén, az egy aranykedélyről tanuskodó humoros levelet intézett a Csokonai-kör elnökéhez, amelyben tréfásan, de határozottan tiltakozik ellene, hogy öt jubileummal öregbítsék. A Csokonai-kör vasárnap azután megtartotta felolvasó ülést, amelyen nem jubiláltak ugyan, de lelkesen ünnepelték a kitünőt költőt, aki így jubilált is, meg nem is. Egyebekben pedig az Isten éltesse.

*** A Kárpátok hegyeinek s vizeinek neve** címe alatt tudvalevőleg dr. Czibusz Géza program-értekezést írt a helybeli főgimnázium tavalyi értesítőjében. Az értekezésről a szakkörök, nevezetesen Lóczy Ortvay igen elismerően nyilatkoztak. Platz dr. pláne irodalmi nyereség és geográfiai esemény számára veszi. Most külföldi szakfolyóiratok is regisztrálják a dolgozatot. Németország első geográfiai szakközölyne Petermanns Geogr. Mittheilungen 1909. I. füzeté bő kivonatot közöl belőle. A bécsi geográfiai társaság szakfolyóirata Geogr. Mittheilungen in Wien szintén foglalkozik vele, azonkívül első helyen hosszabb cikket közöl dr. Czibusz tanárnak tollából „Physiognomik in der geogr. Nomenclatur” címe alatt. Ilyenformán éppen nem fölösleges munka volt ez az értekezés, ha a külföld figyelmét is ráterelte a becskerekai főgimnáziumra.

*** A Magyar Fürdőkalauz 1909. II. kiadása,** szokatlanul diszes kiállításban, a napokban hagyta el a sajtót. — Az ügyesen összeállított, könnyen áttekinthető, hézagpótló munka, magyar és német nyelven illusztrálva részletesen ismerteti a magyar fürdőket, gyógyhelyeket, nyaralótelepeket, szanatóriumokat, viz- és magánygyógyintézeteket, nemkülönben a hazai ásvány- és gyógyvizeket. Erdős József a munka szerkesztője, igazán dicséretes és sikeres munkát végzett, amidőn szakavatott tollal és nem mindennapi rutinnal vette kezébe a hazai fürdők eddig selejtes irodalmának ügyét, produkálván olyat, aminőt eddig sajnálattal kellett nélkülöznünk irodalmunk ezen ágában. A nélkülözhetetlen diszunka szerkesztője valóban megérdemli a legteljesebb elismerést ezen hazafias vállalkozásáért, mert a munka hivatva van arra, hogy a nagyközönség előtt helyes világításban mutassa be a magyar fürdőket és ezáltal gátat vessen a magyarságtól a külföld fürdőibe és külföldi ásványvizekért kiözönlő sok milliónak. — A diszmvét, mely határozott nyeresége szakirodalmunknak, ajánljuk figyelmébe minden érdeklődőnek, különösen pedig azoknak az illetékes köröknek, akiknek hivatásuk pangó hazai fürdőink ügyét elősegíteni. A diszesen bekötött munka az ország valamennyi vasuti és hajófülkéiben, orvosoknál, egyletekben és nagyobb szállodákban nyer díjmentes elhelyezést. A diszmvét bárkinek is ingyen küldi meg a „Magyar Fürdőkalauz” kiadóhivatala, Budapest, Eötvös-utca 36. I. 9.

*** „Zenélő Magyarország”** az egyetlen modern zeneújdonaságokból szerkesztett zeneifolyóirat. 300 zeneoidalra terjedő évi 24 füzetében ugy a „Karácsonyi zenealbum” és „Husvétii zenealbum” (mely albumok előfizetőinek ingyen járnak) megtalálja az előfizető a kiválóbb magyar és külföldi zeneszerzők legnépszerűbb szerzeményeit, az idenyi sikerült magyar nótáit, műdal, opera, operett, kuplák, vígdaok, tánc és szalon zeneújdonaságait zongorára két- és négykézre és hegedűre átírt zeneszámokat is. A most kezdődő XVI. évfolyam előfizetési ára: Fél évre: 12 füzet és „Husvétii zenealbummal” 6 korona. Egész évre: 24 füzet és „Husvétii és Karácsonyi zenealbumokkal” 12 korona. Eddig megjelent 380 füzetünkben 60 különféle összeállítású 30-30 zeneoldal terjedelmű mutatványfüzeteket adtunk ki. Ilyen füzet 8-10 korona bolti áru zeneművet tartalmaz s az ily füzeteket 60 fillérrévet hoztuk forgalomba. Ezekről részletes prospektust — ugy zeneművekről árjegyzékeket kívánatra bérmentve ingyen — mutatványfüzetet pedig 60 fillér levélbelyeg beküldése ellenében küldünk. Minden és bárhol megjelent és hirdett zeneművek egyttal megrendelhetők Klöckner Ede zeneműkiadóhivatalából Budapestben, VIII., József-kört 11. szám.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, január 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Ház mai ülésén csöndes mederben folyt tovább az adóreform vitája, amely iránt ma is kevesen érdeklődtek s ma is csak mindenki a politikai helyzet alakulásával foglalkozott. A vitának ma három szónoka volt, köztük dr. Várady Imre, Nagybecskerek város országgyűlési képviselője is, aki hosszabb beszédben foglalkozott az adóreformmal. Az ülés végén interpellációk voltak.

Az ülésen Justh Gyula elnököt, ki negyed tizenegy órakor nyitja meg az ülést. Amint fellép az emelvényre, a függetlenségi képviselők harsányan megéljenzik.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök indítványozza, hogy az interpellációkra fél 2 órakor térjen át a Ház, a mihez hozzájárulnak. Az elnök jelenti, hogy Pálos István és Surmin György fognak interpellálni, azonkívül Wekerle Sándor miniszterelnök válaszol Polit Mihálynak a nagyszerb propaganda ügyében hozzátett interpellációjára.

Ezután áttértek az adóreform-javaslat tárgyalásának folytatására.

A mai vita első szónoka dr. Várady Imre Nagybecskerek város országgyűlési képviselője. Várady egy óras beszédben foglalkozik behatóan az adóreform-javaslat. Beszédének gerincét a kataszterrevízió kérdése képezte, fejtegetve a kataszter kiigazításának sürgős szükségét, amely a kisgazdáknak nézve nagy fontossággal bír. Hangoztatja, hogy a Délvidéken a kisgazdák körében a kataszterrevízió kése delme folytán már bizonyos nyugtalanság észlelhető, amelyről reméli azonban, hogy az adóreform-javaslat törvényre emelkedésével és a kataszter kiigazításával elmúlik. Kérde, hogy a miniszterelnök és a pénzügyi bizottság miért siklott át a kataszter kiigazítás kimondása felett. Hangoztatja továbbá, hogy a kataszterkiigazítást a nagybirtokosoknál kell kezdeni s a revízió kötelező, illetőleg hivatalos legyen. Szükségesnek tartja, hogy a vármegyei földadó-bizottság határozatairól a feleket végzésileg értesitse. Foglalkozik azután a kereskedők és az iparosok sérelmeivel. Hangsúlyozza, hogy a kereskedők és az iparosok helyzetén elsősorban az önálló vámterület és az önálló bank javíthat. Felsorolja azokat a panaszpontokat, amelyeket a nagybecskereki kereskedők és iparosok vasárnap tartott gyűlésükből neki megküldtek s kéri azoknak az orvoslását. Sajnálkozással szól azután az agráriusok és merkantilisták között mind élesebbé váló ellentétekről, amelyek nagy veszedelmet rejtenek magukban az országra nézve. Az ellentétek könnyen kiegyenlíthetők volna, ha a nagybirtokosok úgy mint másutt, nálunk is foglalkoznának gyáriparral. Mezőgazdaságunk érdekében különösen szükségesnek tartaná a latifundiumok, vagyis a lekötött földbirtokok felszabadítását s egy erősebb kisbirtokos-osztály szervezését. Birálja még tovább az adóreform-javaslatot s végül kijelenti, hogy a javaslatot általánosságban elfogadja.

Utána Pethő Sándor beszélt a javaslat ellen, Földes Béla pedig mellette, dicsérvén Wekerlet alkotásáért.

Itt áttértek az interpellációkra

Először Wekerle Sándor miniszterelnök válaszol Polit Mihálynak, a horvát-országi nagyszerb propaganda ügyében, nevezetesen a nagyszerb államfogyók állítólagos kinzása ügyében hozzátett interpellációjára. A miniszterelnök tiltakozik az ellen a vád ellen, mintha a foglyokkal rosszul bántak volna s általában

kimutatja Polit vádjainak az alaptalanságát.

Polit Mihály nem veszi tudomásul a választ, a Ház azonban igen.

Az ülés folyik.

A politikai helyzet.

Justh kihallgatása.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A politikai köröket most legfőképpen Justh Gyula tegnapi kihallgatása foglalkoztatja s erről folynak az eszmecserek.

A függetlenségi párt hivatalos lapja a többek közt ezeket írja Justh kihallgatásával kapcsolatban:

Justh álláspontja egyébként a bankkérdésben sokkal ismeretesebb, semhogy azt újból ismertetni szükséges volna. Feltétlenül az önálló bank szükségességét és a nemzetnek a bank felállítására vonatkozó jogát fejtegette az uralkodó előtt. Azt hisszük különben, hogy ez a kihallgatás is informatív jellegű volt, döntés pedig csak a bankügyben megindult tárgyalások befejezése után várható. Ez a döntés természetesen már most élénken foglalkoztatja a képviselői és egyéb politikai köröket, mert attól függ a helyzet további változása és kialakulása. Ezekben a körökben ma már teljes határozottsággal kikristályosodottnak tekinthető az az egyetemes álláspont, hogy ha a bankügy megegyezés útján való elintézése, vagyis a magyar kormány a kartellbank programba vett felállítására az osztrák ellentálláson meghiusul, akkor nemcsak a függetlenségi pártnak, hanem az egész magyar politikai világnak a teljesen önálló nemzeti bank megalkotására kell törekednie. Az összes komoly politikai tényezők megegyeznek abban, hogy a nemzeti álláspont erősítése érdekében feltétlenül szükséges a koalíció valamennyi pártjának a kormány mögött való tömör és egységes megállása s ezáltal a fölépés impozánsabbá tétele. Ez annyival is inkább nélkülözhetetlen, mert Ausztriában, mint mindig, amikor életbevágó magyar érdekek megvalósításáról van szó, úgy most is, az összes — egyébként bármennyire széthúzó — politikai körök összefognak a magyarellenes politikában s egyre nagyobb vehemenciával csinálják az ellenszegülés munkáját, azzal a nyilvánvaló tendenciával, hogy a döntő tényezőket, főként pedig a királyt befolyásolják.

Budapest, január 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint a Reichsrath folyosóján az osztrák politikusok határozottan azt hangoztatták, hogy Justh a tegnapi kihallgatáson csatát nyert. Egy másik forrás Justh Gyulának a királyi kihallgatás után tett kijelentését korportálja, amely szerint Justh a következőket mondotta volna:

— Semmi okunk sincs arra, hogy az orrunkat lefőgassuk.

Minisztertanács.

Budapest, január 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kossuth Ferenc lakásán ma délután minisztertanács lesz, amely Justh Gyula tegnapi királyi kihallgatásával s a Romániával kötendő kereskedelmi szerződéssel foglalkozik.

A függetlenségi kormány.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A függetlenségi párt körhelyiségeiben tegnap este igen sokan voltak jelen. A pártkörben egész határozottan beszélték, hogy a függetlenségi párt már legközelebb átveszi a kormányt, amit azonban előbb még megelőző Andrássy lemondása. A híresztelések szerint a kormányváltozás február végére vagy március elejére várható.

A keleti események.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a szultán beteges állapotát igen aggasztónak mondják.

Szófiai jelentés szerint a török-bolgár határon veszedelmes nyugtalanság van a bolgár és török lakosság között, úgy, hogy véres összeütközésektől tartanak.

Mint Bécsből jelentik, a magyar-osztrák kormány e hét végén, vagy a jövő hét elején válaszol a megegyezés dolgában a török kormány jegyzékére.

Határidő-üzenet.

Budapest, jan 27. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	25.44
Buza (októberre)	21.70
Rozs (áprilisra)	20.10
Rozs (októberre)	18.14
Zab (áprilisra)	17.22
Tengeri (áprilisra)	14.58

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Takarékpénztári közgyűlések.

Január 28. A torontálmezei takaré- és hitelbank közgyűlése.
Január 28. Az ittebei takarékpénztár r.-t. közgyűlése.
Január 30. A nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint r.-t. közgyűlése.
Január 30. A nagybecskereki takarékpénztár közgyűlése.
Január 31. A párdányi takarékpénztár mint r.-t. közgyűlése.
Január 31. A magyarittelei községi hitelszövetkezet közgyűlése.
Február 2. A nagybecskereki népbank r.-t. közgyűlése.
Február 4. Közgazdasági bank mint r.-t. közgyűlése.
Február 7. Az első torontálszécsányi takarékpénztár mint r.-t. közgyűlése.
Február 18. Az eleméri takaré- és előleg-egylet közgyűlése.
Február 21. A nagyteremiai takarékpénztár közgyűlése.

Nyíltér.

(E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.)



Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Panesováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (motorkocs) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Panesováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csőszelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 1 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Panesovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocs) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Autalfalva—Panesova és Alibunára reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csőszelekre: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

CIMIRÁSHOZ

egy helyi nagyobb ipar-
vállalatnál jó irással bíró

leányok =
felvétetnek

Cím megtudható a kiadóhivatalban.

469/1909. tkvi sz.

103-1.1

Arverési hirdmény és feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatósága közhirre teszi, hogy Sztajonev és Sztelkity szerbittebei cég végrehajthatónak Vasziy Teja szerbittebei lakos végrehajtást szenvedő elleni 320 kor. tökékövetelés és járulékaik iránti ügyében, továbbá csatlakozott végrehajthatóknak tekintendő, u. m.: Omalyev Milán szerbittebei lakos javára 470 kor. s jár., Gyorgyevics Téja javára 48 korona s jár., Schner Lipót szerbittebei lakos javára 159 kor. s jár. és 106 kor. s jár. erejéig bekebelezett követelések kielégítése végett is az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő, Szerbittebe község 1674. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. alatt foglalt (711., 712.) hrsz. 589. □-öl területű belfelek és a rajta levő 363. öi. sz. ház 843 kor. kikiáltási árban **1909. évi március 30-ik (harminc) napjának d. e. 10 órájkor Szerbittebe község házában megartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:**

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kifizetett birtok a megállapított kikiáltási ár $\frac{1}{2}$ árnál, illetve 562 koronánál alacsonyabb áron az árverésen el nem adható. Ha a kikiáltási ár fokozatos leszállítása következtében a legacsonyabb árt elérő ígéret nem tétetik, a kiküldött az árverést felfüggeszti.

2. Árverezni kívánók kivéve a kincstárt, mint árverelő, bánatpénzt letenni nem kötelesek. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889:XXX. t. cikk 10. §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898:XXIII. t. cikk alapján alakult Központi Hitelszövetkezet, a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél. Abban az esetben, amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt, elveszti az e szakasz szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a tkvi hatóság felhívásának kézhez vételétől 8 nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírői letétbe helyezni köteles, tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 84 korona 30 fillért készpénzben vagy az 1881 nov. 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, vagy az 1881: LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni és a vevő köteles nyomban a kikiáltási ár %-a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi %-áig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell, részt nem vehet. Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígéretet, előbb azonban más is árverelt, az ingatlant az által, illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígérő által megvevőnek kell kijelenteni. Ha ez az ígéret a kikiáltási árt meghaladja, az előbbi bekezdés szabályait kell alkalmazni.

Az 1908. évi XLI. t. c. 21. §. szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a bánatpénz kiegészítésének megfelelő összeget sem köteles letenni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi irattárában és Szerbittebe község házában megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1909. évi január 19.

Rektorisz,
kir. törvényszéki bíró

Nyomdász-tanuló

Jó családból

azonnal felvétetik.

A „Bégaszentgyörgyi Községi Takarékpénztár“

mint egyéni cég

1908. évi zárszámadása.**Pénzforgalom:**

Bevétel: K. 2,391.320.18.

Kiadás: K. 2,391.279.21

Vagyon	Zármérleg	Teher	
Pénzkészlet 1908. év végén	40 97	Alaptőke	23000
Váltószámla	126239	Tartalékalap	3989 29
Jelzálogilag biztosított váltók	119979	Visszleszámitott váltók	43930
Giró-számla	852 18	Betétek és tőkésített kamatok	321412 42
Folyó-számla	139814 60	Átmeneti kamatok	2896 29
Értékpapír-számla	2420	Tiszta nyeresemény	4078 42
Ingatlan	2975		
Beperelt követelések K. 16606-21			
leiratott	15906-21		
	700		
Adósok	470-30		
leiratott	431-76		
	38 54		
Betét más pénzüzetnél	5819 26		
Lehtáérték	427 87		
	399306 42		399306 42

Tartozik.

Nyereség- és veszteség-számla.

Követel.

Adó és közterhek	31 17	Váltó-kamatban	14979 53
Betéti kamatok	14105 99	Folyószámla-kamat	7048 60
Betéti kamatadó	1410 54	Betéti kamat más intézettől	819 26
Üzleti költség	2129 44	Különféle kamatok	930 69
Tisztviselők fizetése	2000		
5% leltárleírás	22 52		
Tiszta nyeresemény	4078 42		
	23778 08		23778 08

Kelt Bégaszentgyörgyön, 1908. évi december hó 31-én.

Az igazgatóság:

Orsó Gáspár. Schönherr Péter. Bayer János. Luts József. Granity Mihály.
Holzner Mihály. Ignator Milán. Bayer Pál. Katits Cséda.

Ezen zármérleg, nyereség- és veszteség-számla az üzleti könyvekkel összehasonlítván, a pénztár megfelelően megvizsgáltván, az utóbbi rendben levőnek, a könyvek pedig helyesen a törvény szerint vezetetteknek s a jelen zármérleggel, valamint a nyereség- és veszteség-számlával megegyezőnek találtak.

A felügyelő-bizottság:

Becsejác Tósa. Kintl Pál, elnök. Holzner Kristóf.

1. kgy. 1/1909. sz.

Ezen felolvasott, átvizsgált zárszámadás mint helyes, egész terjedelmében elfogadott. Egyben egyhangulag elhatározott, hogy a 4078 korona 42 fillér tiszta nyereseményből 510 korona 71 fillér a tartalékalaphoz eszótlatik. 652 korona 55 fillér a 2159. kgy. 24314/1903. sz. törvényhatósági határozatban megállapított arányosodás szerint az igazgatósági tagok és tisztviselők jutalmazására fordítatik és az így fennmaradó 2915 korona 16 fillér a községi pénztárba beszállítatik és egyuttal a felelős számadóknak a felmentvény megadatik.

Kelt Bégaszentgyörgyön, a községi képviselőtestület 1909. évi január hó 20-án tartott közgyűlésében.

Orsó Gáspár, jegyző. (P. H.) Schönherr Péter, bíró.

Hitelesítők:

Krecsul Milvoj. Becsejác Tósa.

105-1.1

képviselőtestületi tagok.

72/1909. sz.

Mokrin község előjáróságától.

ARVERÉSI HIRDETMÉNY.

Mokrin község tulajdonát képező
nagyvendéglő

J. évi május hó 1-től kezdve 3 (három) évre **1909. évi február 20-án** a község házában megartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 1700 kor. évi bér.

Bővebb feltételek az előjárásnál megtudhatók.

Mokrin, 1909. évi január 21.

104-3.2

Az előjáróság.

Az Arpad-utcai 637/15. sz.
házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódni e lap kiadóhivatalában lehet.

14-x.9

Több mint 600 vagyonos hölgy

mielőbb férjhez óhajt menni. Komolyan házassulni szándékozók, ha gyontalanok is (foglalkozás és vallás mellékes), jelentkezzenek

L. Schlesingernél, Berlin, 18.

23-644

MÉRLEGKÉPES**KÖNYVELŐ**

olvállal olcsó díjazás mellett délutáni és esti órákra könyvelést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e lap kiadóhivatala szolgál.